

Sijoittajia aina tarvitaan

Mitä sijoittajan tulee ottaa huomioon pohtiessaan eri sijoitusvaihtoehtoja?

- Kuinka paljon rahaa voin sijoittaa?
- Kuinka pitkäksi ajaksi voin rahani sijoittaa?
 - likviditeetti = kuinka nopeasti sijoituksen saa realisoitua rahaksi
- Kuinka suuren riskin olen valmis ottamaan?
 - mitä suuremmat tuotto-odotukset, sitä suurempi riski
 - hajauttaminen pienentää riskiä
- Verotus vaikuttaa lopulliseen tuottoon, pääomalla tehdyistä voitoista maksetaan pääoman tuloveroa (30 %, yli 30 000 euron voitosta 34 %).

Mitä tehtäviä arvopaperipörssillä on?

- Arvopaperipörssi on osakkeiden ja joukkovelkakirjojen jälkimarkkinapaikka.
- Se toimii puolueettomana viranomaisten valvomana markkinapaikkana vanhojen arvopapereiden kaupassa.
- Pörssi kohdentaa kansantalouden pääomia tehokkaasti: menestyvät yritykset erottuvat, ja ne saavat sijoittajien kiinnostuksen osakseen.

Eri sijoitusvaihtoehtojen vertailua

	pankkitalletus (säästötili)	joukkovelkakirjat	osakkeet, osakerahastot	asunto	taide	metsä	jalometallit (kulta)
vahvuuksia	- varma tuotto - pienenkin summan voi sijoittaa	vattion obligaatiot varmoja sijoituskohteita	- tuotto melko varma - tuotto ollut keskimäärin parempi kuin esimerkiksi pankkitalletuksissa - sijoitusrahastoissa apuna asiantuntijat	- vuokratuottoa, jos asunnon laittaa vuokralle sijoitusaikana - hinta voi nousta nopeastikin hyvällä alueella - varsin varma sijoituskohte kasvualueissa	- vanhojen esineiden arvo yleensä kasvaa - sijoituksesta saa esteettisiä nautintoa	- tuotto huolehtii sijoituksen arvonnoususta - sijoitukselle saa hyvän tuoton	- perinteen sijoituskohte, johon luotetaan laskusuhdanteessakin - sijoituskultasta ei tarvitse maksaa arvonnousua
heikkouksia	- matala korko - rahat voivat olla kauan kiinni sijoituksessa	- tuotto-odotukset ovat matalia - sijoitus voidaan menettää kokonaan (koskee yritysten joukkovelkakirjoja eli debentureja)	- osakesijoittaminen vaatii perehtymistä - tuoton saaminen voi kestää kauan - rahat voi menettää kokonaan - sijoitusrahastoissa osa tuotosta menee rahastolle	- vaatii paljon pääomaa - jatkuvia ylläpitokuluja (hoito- ja ylläpito), joskus myös korjauskuluja - vuokralaisten kanssa kaikki ei aina suju hyvin - huonolla paikalla sijaitseva asunto voi olla vaikea päästä eroon	- taide ei käy kaupaksi laskusuhdanteessa - tuotto on epävarma, taiteen hinta on vaikea määritellä - väärennökset	- metsä vaatii hoitamista - sijoitusaika on tosi pitkä, jopa vuosikymmeniä - metsäpalot, tuhohyönteiset, myrskyt	harvinainen sijoituskohte Suomessa

Mitkä tekijät vaikuttavat yksittäisen osakkeen hintaan?

- yhtiön nykyinen tilanne ja erityisesti odotukset siitä, miten se kehittyy tulevaisuudessa; osavuosikatsaukset antavat sijoittajille tärkeää tietoa
- suhdannevaihtelut: noususuhdanteessa hinta nousee, laskusuhdanteessa laskee
- osakkeiden kysyntä ja tarjonta
- hyvät ja huonot talousuutiset; huhut yrityksestä
- yllätykselliset ja odottamattomat tekijät, esimerkiksi virheelliset tulokset yrityksen tulevaisuudesta
- korkotaso vaikuttaa osakkeiden yleiseen hintatasoon; jos korko on korkea, sijoittajat vaihtavat osakkeensa korkosijoituksiin, jolloin osakkeiden hinnat laskevat.

Millä eri tavoin osakkeista voi saada tuloja?

- osinkoina
- myyntivoitoina
- joskus myös osakeannin yhteydessä, jolloin vanhoille omistajille annetaan uusia osakkeita alennetulla hinnalla tai ilmaiseksi.

Mitä riskejä osakkeiden omistukseen liittyy?

- Osinko jää saamatta, jos yhtiö ei pysty maksamaan osinkoja.
- Osakkeiden hinnat voivat laskea.
- Äärimmäisessä tapauksessa osakeyhtiö voi mennä konkurssiin, jolloin osakkeenomistajat menettävät koko sijoituksensa.
- Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat varsin varma sijoituskohte.

Mitä ovat sijoitusrahastot?

- Sijoitusrahastossa eri sijoittajien rahat sijoitetaan moniin eri kohteisiin, eri arvopapereihin.
- Sijoitusrahasto eli "salkku" koostuu useista yhtä suurista rahasto-osuuksista. Jos joku haluaa rahastoon mukaan, samoihin kohteisiin sijoitetaan lisää. Jos joku haluaa myydä osuutensa, sijoituksia vähennetään.
- Kaikki ne, jotka ovat sijoittaneet rahastoon, omistavat sen arvopaperit yhdessä.
- Sijoitusrahastot jaetaan sijoituskohteiden mukaan osakerahastoihin, korkorahastoihin ja yhdistelmärahastoihin.
- Osakerahasto sijoittaa nimensä mukaisesti pelkkiin osakkeisiin ja korkorahasto korkokohteisiin, kuten joukkovelkakirjoihin. Yhdistelmärahasto sijoittaa erilaisiin painotuksiin sekä osakkeisiin että korkokohteisiin.
- Sijoitusrahastot jaetaan voitonjaon mukaan kasvu- ja tuottorahastoihin. Kasvurahasto ei jaa vuosittaista voittoa, vaan lisää sen osuuden arvoon. Tuottorahasto jakaa vuosittain tuotto-osuuden.

Miksi sijoitusrahastoihin sijoittamista pidetään turvallisempänä kuin osakkeiden suoraa omistamista?

- Sijoitusrahastoja hallinnoivat ammattilaiset, joiden omankin edun mukaista on, että rahasto tuottaa mahdollisimman hyvin.
- Sijoitusrahastoissa riski on hajautettu lukuisten yhtiöiden kesken.
- Sijoitusrahastot voivat hajauttaa riskejä myös muihin maihin paljon helpommin kuin sijoittajat, jotka tekevät suoria sijoituksia osakkeisiin.
- Sijoitusrahastojen haittana on, että osa sijoituksista kuluu rahaston kuluihin ja palkkioihin.

Valuuttakursseilla on väliä

Mitä tarkoitetaan kiinteillä valuuttakursseilla?

- Maan hallitus tai keskuspankki määrää valuutan arvon, se ei siis riipu valuutan kysynnästä ja tarjonnasta.
- Kurssit pyritään pitämään samoina hyvinkin pitkiä aikoja.

Mitä tarkoitetaan kelluvilla valuuttakursseilla?

- Valuuttakurssit muuttuvat markkinoilla vapaasti kysynnän ja tarjonnan mukaan.
- Valuutan, jota kysytään enemmän kuin tarjotaan, arvo nousee.
- Valuutan, jota kysytään vähemmän kuin tarjotaan, arvo laskee.
- Käytännössä kelluvien valuuttojen kurssit noteerataan päivittäin niiden ostoarvon mukaan.
- Nykyään valuuttojen kelluminen on yleistä. Esimerkiksi kaksi maailman tärkeintä valuuttaa, dollari ja euro, kelluvat.

Mitä tarkoitetaan valuutan devalvoimisella ja revalvoimisella?

- Devalvoimisessa valuutan ulkoinen arvo laskee valuuttamarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan seurauksena. Se on eri asia kuin devalvaatio, jossa tarkoituksellisesti alennetaan oman maan valuutan arvoa muihin valuuttoihin verrattuna. Kelluvaa valuuttaa ei voi devalvoida, mutta se voi devalvoitua.
- Revalvoimisessa valuutan ulkoinen arvo vahvistuu valuuttamarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan seurauksena.

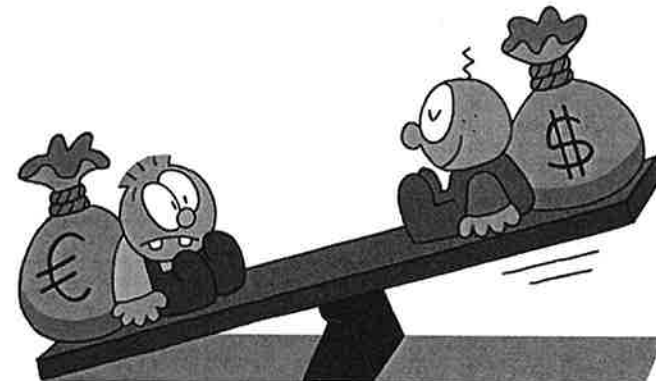
Mitä merkitystä euron hinnan vaihtelulla on a) kuluttajien b) yritysten c) kansantalouden kannalta?

a) kuluttajien kannalta:

- Euron arvon vahvistuessa tuontituotteiden hinnat halpenevat ja matkustaminen euroalueen ulkopuolelle tulee edullisemmaksi.
- Kun euron arvo heikentyy, tuontituotteiden hinnat kallistuvat ja myös matkustaminen euroalueen ulkopuolelle tulee kalliimmaksi.

b) yritysten kannalta:

- Euron arvon vahvistuessa vientiteollisuuden tuotteet eivät käy ulkomailla kaupaksi, koska ne kallistuvat ulkomailta käsin katsottuna, mutta tuodut raaka-aineet halpenevat, mikä hyödyttää tuonnista riippuvaisia yrityksiä. Yritysten kilpailukyky heikkenee sen seurauksena, että viennillä ansaituilla muilla valuutoilla saa aikaisempaa vähemmän euroja.
- Euron arvon heikentyessä vientiteollisuuden tuotteet käyvät ulkomailla kaupaksi, koska ne halpenevat ulkomailta käsin katsottuna, mutta tuodut raaka-aineet kallistuvat. Viejät voivat myös laskea esimerkiksi dollarimääräisiä vientihintojaan, jolloin vientituotteiden kilpailukyky kohenee.
- Sovittujen kauppojen loppuhinta muuttuu euron arvon muuttuessa ylös- tai alaspäin, mikä lisää yritysten riskiä.

© Pertti Hämäläinen

c) kansantalouden kannalta:

- Viennin sujuminen on tärkeää. Euron heikentyminen edistää tätä tavoitetta. Maat, joissa vienti on suurempaa kuin tuonti, yleensä pitävät parempana tilannetta, jossa maan valuutta on halpa.
- Vienti tuo kansantalouteen tuloja ja parantaa työllisyyttä. Jos valtio käy kauppaa euroalueen ulkopuolisten maiden kanssa esimerkiksi lentokoneista tai energiasta, valuutan vaihtelu vaikuttaa kaupan lopulliseen hintaan.
- Euron vahvistuminen vaikeuttaa vientiä, vähentää kansantalouden tuloja ja heikentää työllisyyttä.

Harjoittaako Euroopan keskuspankki valuuttakurssipolitiikkaa, ja jos, niin miten?

- Euro kelluu, joten sen arvoa ei voi muuttaa EKP:n päätöksellä.
- EKP voisi vaikuttaa euron arvoon ostamalla ja myymällä hallussaan olevia valuuttoja (ns. valuuttainterventiot).
- Näin se ei kuitenkaan ole tehnyt juuri koskaan. Kelluvan valuutan auttaminen tukistoin tai -myynnein antaisi markkinoille viestiä, ettei euro pärjää ilman apua. Tällaista kuvaa EKP ei halua antaa.
- EKP ei siis käytännössä harjoita valuuttakurssipolitiikkaa, eikä se ole asettanut minkäänlaista tarkkaa tavoitetta euron kurssille. EKP:n tärkein tavoite on hintavakaus, ja inflaation hillitsemisen uskotaan pitävän myös euron arvon riittävän vahvana.
- EKP on onnistunut hyvin ylläpitämään euroalueen hintavakauden. Euron arvo on silti vaihdellut monistakin globaalin talouden syistä. Sen kysynnän vaihtelut eivät välttämättä ole johtuneet euroalueen ilmiöistä, vaan syynä on saattanut olla dollarin kysynnän vaihtelu.

Lähde: Kohi-Liuskari - Palo, Abi.
Yhteiskuntaoppi. Keuruu 2021.